

פלאי התורה

הפלאות המדהימות ביותר מכל פלאי תבל

בס"ד | גליון צ"ד | חג הסוכות | חודש תשרי | ת"ה ש"נ פ' לאות ג' דולות

הקשר לפרשה

החידות ושאר מדורי הגליון בעניני 'סוכה וד' מינים' לכבוד חג הסוכות הבעל"ט. ויש לציין שבסוכות אנו רואים מעלת העסק בחידות התורה, שהרי אנו מבקשים בהושענות בסוכות - "הושענא וחידותם משתעשעות", שבכות זה שאנו עוסקים בחידות התורה, שהקב"ה יושיע אותנו בגשמיות וברוחניות, ושיהא לנו שנה טובה ומתוקה. ועוד מעלה בזה - שע"כ זוכים לקיים בהידור מצוות 'ושמחת בחגך' שהרי אין שמחה כשמחת התורה, ובדאי כשעוסקים בחידות התורה, זה גם עת רצון לתפילה.

נושא השבוע

חידות נפלאות בהלכות "סוכה, וארבעת המינים" [חלק א']

פלאי הפרשה והמועדים

חידות נפלאות בעניני הפרשה והמועדים

חידוד ג'

איך יתכן אדם ישב בסוכה כשירה למהדרין בששה ימים הראשונים של חג הסוכות ויצא ידי חובת המצוה, אבל היות ואח"כ הוא עשה איזה פעולה 'חיצונית' ביים השביעי של סוכות, התבטל כשרות הסוכה ולא קיים כלל מצוות ישיבת סוכה לחלק מהשיטות' אף שלא עשה שום שינוי בסוכה ?

תשובה: מדובר באופן שיצא מסוכתו ביים השביעי של סוכות [=וה"ה אם יצא בשאר הימים], אז לשיטת רבי אליעזר נתבטלה מצוותו למפרע, כיון דהתברר שלא היתה הסוכה בשביל שבעת ימים, ורבי אליעזר דורש מהפסוק 'חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים', שצריך שיהא הסוכה מיועדת לשבעה ימים (סוכה דף כ"ז. וברש"י, שם). ויש לציין - דלפי חכמים הסוכה נשארת בכשרותה. (ע"ע מש"כ בקובץ הנפלא 'אינטרסאנט' במדור החידות לחודש תשרי תשפ"ג).

חידוד א'

ידוע דמעיקר הדין מותר לשתות 'מים' חוץ לסוכה כנפסק בשו"ע (סימן תרל"ט סעיף ב'). איך יתכן, כמה אופנים, שגם 'מים' חייבים לשתות בסוכה 'מעיקר הדין' ?

תשובה: אופן א' - באמצע הסעודה, חייבים לשתות מים בסוכה (כתב השער הציון סימן תרל"ט ס"ק כ"ט, ואפשר דלפי זה אף מים בתוך הסעודה, אין כדאי לשתות חוץ לסוכה, וצריך עיון). אופן ב' - מי שנמצא סמוך לסוכתו, צריך להכנס לתוכה אף לשתית מים וכדומה, כיון שדרך בני אדם שבהמצאם סמוך לבינתם אינם שותים חוצה לו אלא נכנסים הביתה (כ"כ בספר הליכות שלמה - סוכות, פ"ט ס"ח). ובדבר הלכה (שם) מוסיף לבאר - והו"ל בכלל 'תשבו כעין תדורו', וכל הבא לעשות דבר שהוא רגיל לעשותו תמיד בבית ולא בחוץ, וגם עכשיו אין סיבה שמונעתו מלעשותו בסוכה, יש לומר - דשפיר מתחייב בסוכה מעיקר הדין ד"תשבו כעין תדורו". ויש חולקים. אופן ג' - 'נשיא' שאין דרכו כל השנה לשתות מים 'חוץ לביתו', י"א - שהוא מחויב לשתות מים רק בסוכה, מדין 'תשבו כעין תדורו', דנלמד מזה, דמה שאין דרכו לאכול ולשתות חוץ לביתו, חייב לאכול ולשתות רק בסוכה (כן חידושי הגאון רבי יוסף מסלנט זצ"ל, וביאר בזה את המשנה בסוכה דף כו: דרי"ג הורה להעלות גם הדלי של מים לסוכה). אך בספר מקראי קדש סוכות (ח"א סימן ל"ב) - נשאר בזה בצ"ע, דאולי אמרינן בזה "בטלה דעתו אצל כל אדם".

פלאות מקוראים

חידות נפלאות מהקוראים החשובים

חידה מהרה"ג ר' ארז חזני שליט"א - חולון (החידה מספרו החדש והערב נא - חלק ד')

איך יתכן - שאדם עשה איסור, ורוצה להפסיק מלעשות את האיסור, אך אנו אומרים לו שאסור לו להפסיק לעשותו ?

תשובה: נפסק בשו"ע (או"ח סימן של"ו ס"א) - שאסור לעלות על האילן בשבת קודש, ואין משתמשים בו כלל, גזירה שמא יתלוש ממנו עלים או ענפים או פירות, ואם עלה על האילן בשבת במזיד - קנסו אותו חכמים שלא ירד מן האילן אלא יישאר עליו עד למוצ"ש. והמקור לדין זה במסכת עירובין (דף ק.'). הרי מצוינו, שהגם שבשהותו על האילן הוא למעשה משתמש בו בשבת, מכל מקום אנו מורים לו שלא לרדת מהאילן משום קנס. ועל תשובה זו, יש חידה, איך יתכן - שעל איזה מקום אסור לעלות בשבת ובכל זאת אם עבר ועלה עליו במזיד לא קנסוהו להישאר עליו עד צאת השבת ? והתשובה לזה - מבואר בשו"ע (או"ח סימן ש"ה ס"ח) שאין לעלות ע"ג בהמה בשבת. ואם עלה במזיד - לא קנסוהו להישאר ע"ג הבהמה עד מוצ"ש אלא ירד ממנה משום 'צער בעלי חיים'.

חידוד ב'

ידוע דלכתחילה צריך שיהא ההדס 'משולש' בשיעור של ג' טפחים, איך יתכן, שאין מכשירין הדס רק אם אחד הקנים שלו 'אינו משולש' ?

תשובה: מדובר באופן שכל העליו של ההדס התייבשו, חוץ מעלה אחד בראש ההדס שנשאר לח, ויש אומרים, דאותו עלה מציל את כל ההדס ומכשירו, אבל זה רק בתנאי שאותו עלה 'גבוה משני העליו האחרים' שבאותו הקו, דאז הוא נראה יותר (כ"כ השו"ע סימן תרמ"ט סעיף ח', ויש לציין - שלהלכה אין נוקטים כן, אלא נוקטים כשיטה הראשונה בשו"ע שם - שכדי להציל הדס 'יבש' צריך שיהיו ג' העליו שבראש ההדס 'לחין').

חלק מנושאי הדרשות - והיציים לחודש תשרי

"ושמחת בחגך" - והיית אך (אח) שמח, תדאג לשמח את אחיך.

*סוכה צילא דמהימנותא - חיים של רוגע ושלוה עם אמונה ובטחון, כיצד,

והתשע מילים שהביא שמחת חיים לרבות אנשים.

*עבודת ימי הושענא רבה, ושמייני עצרת ושמחת תורה - למעשה.

*למה רקד הרה"ק ר' שלומקה בהקפות בש"ת עם "חלות".

"אני מאמין אז איב האב כח" וכו' (ניגון חדש בחרוזים מרגשים, על הכוחות העצומים הטמונים בכל אדם, והתמודדות עם קשיים).

*סדרת עצות למעשה להצלחה בישיבה | בכלול.

*הדרך להגשמת השאיפות של 'כל אדם באשר הוא'.

*למען תזכרו - עצות למעשה לזכירת הלימוד לשנים רבות.

*והערב נא - עצות למעשה להרגשת מתיקות בלימוד התורה.

להזמנת דרשות ויציים לחודש תשרי: 0527156981

"מפיהם ומפי כתבם"

ממה שהעידו בעל פה ובכתב מנהלי מוסדות ומארגני קעמפים על הדרשות | תוכניות | מצגות | זיציים | שבתות - מבית 'פלאי התורה'

אבוא בזה בקוצר אמרי"ם, להביע רחשי לב, מהשעה של קורת רוח שהיה לנו, עת הראה רב עוזו בשיחת חיזוק נפלאה על עמל התורה, שינון וחזרה והגדיל לעשות עם תוכנית 'פלאי התורה' לעבור עם התלמידים על המסכתות הנלמדות ולחדד עמם הדק היטב פלאות הסוגיות. עוד לא נראה כבושם הזה להכניס "כל" הבחורים מהאריות שהחבורה ועד אחרוני הלומדים במשך דקות ארוכות נושאים ונותנים כדת במלחמתה של תורה, אשרי עין ראתה אלה (מתוך מכתבו של המנהל רחוני דישיבת וינוץ' בלונדון, הרה"ג ר' אהרן זעליג שמשון דויטש שליט"א).

למה קינא העשיר בשכינו העני – והנלמד מזה

נדהם העשיר בראותו את העני בונה לו סוכה גדולה, וניגש לעני ואמר לו, שלום לך! מנין לך עצים לסוכה? לא הסתיר הגביר את פליאתו, העני החליט להתבדח על חשבונו, שמע נא ידידי - הלכתי לחפש עצים ולא מצאתי, בדרך פגשתי את מלאך המות, והוא התעניין בכבודכם ושאלני היכן גר הגביר של העיירה, כי הגיע זמנו ורוצה הוא לקחתו לעולם שכולו טוב, אמרתי לו, למה אתה רוצה לקחת אותי? והוא ענה לי כי הגיע זמנו למות, אמרתי לו, הרי הוא מת מזמן, אין בו טיפת חיים, הוא גברא קטילא, ואיכ לשם מה לך לקחת אותו? מלאך המות נהנה מתשובתי, ואמר לי, שמחתי מאד בדבריך, אכן אין לי להרוג אנשים בחינם, אם הוא כבר מת מה לי להמיתו שוב, לאמלל את אשתו ואת בני ביתו שתם, וכתמורה החליט להנות אותי ונתן לי עצים מארונות המתים שלו בבית הקברות חנם... ועתה סיים העני את דבריו, שלי יש עצים לסוכה ואתה נשאר בחיים, בוא נרקוד יחד, אתה על שנשאר בחיים ואני שיש לי סוכה כהלכתה, תפס העני בידו של העשיר ויצא עמו בריקוד שמח. וסיפור זה הוא מוסר השכל גדול - הרבה אנשים חושבים, אם יהיה לי שפע גדול, אני יהיה יותר שמח, ואילו לפי מצבי הדל, לא שייך לשמוח, אבל האמת הוא כפי שראינו בסיפור הנ"ל, וכן אפשר לראות בכל מקום, שיש אנשים עניים ויש להם קשיים וצרות והם שמחים בשמחה אמיתית ופנימית, ומצד שני יש אנשים שיש להם דירה נאה ועוד הרבה שפע רב, והשמחה רחוקה מהם, וע"ז אמר החכם - השמחה לא תלויה במה שיש 'לך' אלא במה שיש 'בך'.

בספר איל וצבי (עמ' קל"ה) מובא סיפור נפלא שהיה רגיל לספר הרבי מקארלין זיע"א כל ערב סוכות - באחת העיירות היה חי יהודי עני, שלמרות עניותו היה תמיד שמח בחלקו, בשכנתו היה גר גביר רע לב שקנאתו בשלוות העני העבירה אותו על דעתו. בכל ימות השנה כבר הורגל בכך, אבל בבוא חג הסוכות, כשהוא יושב בסוכתו המפוארת ליד שולחן ערוך בכל טוב אך מלא זבחי ריב פסע ועצבון וצרות עין, ומולו ראה את העני יושב עם פת חריבה ושר לו בשלווה עם בניו וחתניו את זמירות החג עד אמצע הלילה וסוכתו מלאה אורה ושמחה, לא יכל לסבול את הדבר. שנה אחת טרם הגיע חג הסוכות החליט הגביר לעשות סוף לדבר, וצוה על כל אנשי העיירה שלא יתנו עצים לסוכתו של מיועדנו העני בשום פנים ואופן, הללו אשר נתמכו ע"י הגביר פחדו להמרות את פיו, וכך נותר העני ללא עצים לבנית הסוכה, אולם אף על פי כן המשיך לשמוח, משל היה המאושר עלי אדמות. בערב החג הלך העני לחפש עצים ולא מצא, עד שהגיע לקצה העיר סמוך לבית הקברות לפתע ראה את הקברן מולו, שלום עליכם! האיר הקברן את פניו לעני - מה מעשיך כאן? סח לו העני את צרתו שאינו מוצא עצים לקיים בהם את מצות סוכה, שמח הקברן לבוא לעזרת העני, מצוה כזו נודמנה לו ערב חג הסוכות, ואמר לו, שמע אתן לך עצים שנשאר מארונות המתים, ותוכל לבנות בהם סוכה כרצונך, שמח העני מאד ובנה לעצמו סוכה גדולה כדת וכדין, לאחר כמה שעות נראה הגביר מטייל על יד ביתו, ומה מאד

איזה סיפור היה נוהג הרה"ק מקערעסטיר לספר בליל סוכות – והנלמד מזה

כזה טעם נפלא בסוכה שהרגשתי בליל סוכות זה, לא זכיתי להרגיש אף פעם בחיי. ובדרך אפשר יש לומר - שהרי בסוכות יש מצוה לשמוח יותר משאר הרגלים, ואחד הדרכים לשמחה אמיתית, זה לשמח אחרים [זה דבר שרואים במציאות שכל אלו שדואגים ומסייעים לאחרים, יש להם שמחה גדולה, ואפילו אצל הגויים זהו אחד מדרכי הרפואה לשרויים בעצבות ובמרה שחורה, וגם הקב"ה מבטיח "אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך"]. ויש לומר שזה נרמז במש"כ - ושמחת בחגך וגו', והיית אך שמח, איך אפשר לזכות לשמחה אמיתית בחג, ע"י שנדאג לשמח אחרים, ובדרך הלצה י"ל - שנרמז כאן ושמחת בחגך - כיצד? והיית אך (=אח) שמח, דהיינו - אם תדאג שאחיד יהיה שמח, אז ממילא תזכה גם אתה לשמחה. ולפי זה יש לומר שזה היתה כוונת הרה"ק מליסקא - שאחרי כאלו מעשי חסד עם עניים הוא הרגיש טעם נפלא בסוכה יותר מכל השנים, כי זהו אחד הדברים המיוחדים לשמחה.

בספר מופת הדור (קערעסטיר, עמ' כ"ו) מובא סיפור נפלא שהיה מרגלא בפומיה של הרה"ק רבי ישעיהו מקערעסטיר זיע"א לספר בליל חג הסוכות, עד היכן הגיעה מדת החסד של רבו הרה"ק מליסקא זיע"א, וכך היה המעשה אשר חזו עיניו - מתוך חביבות מצות סוכה, נהג הרה"ק מליסקא לקצור בעצמו ענפי אילנות לסכך בהם את סוכתו. פעם אחת היה טרוד מאד בערב החג בחלוקת צרכי יום טוב למשפחות עניים, כמעט עד סוף היום. כאשר סיים מעשי צדקותיו, היה כבר סמוך לכניסת יו"ט, והלך לקצור ענפים כמנהגו בכל ערב סוכות. אך מכיון שהשעה היתה מאוחרת מאד, הזדרז מאד בקצירתו, וכתוצאה מזה נחתכו אצבעותיו. בדרך חזרתו לביתו, ראה יהודים מלובשים בבגדי יו"ט שהולכים כבר לבית מדרש. ואמר הרבי - "איך האב מיך פשוט געשעמט פאר זיי" (=אני פשוט התביישתי מהם). בהגיעו לביתו רגעים אחדים קודם כניסת יום טוב, סיכך במהירות את סוכתו עם הענפים, ורץ לבית מדרש לתפילת מנחה. על אותה שעה אמר: היתה לי עגמת נפש מרובה ליכנס ליום טוב בלי שום הכנה. ברם אחר כך חזר מדבריו ואמר - מה אני יאמר,

פרפראות הפלאות

פרפראות נפלאות בעיני הפלאות

מי שהוא שמח כל חג הסוכות ואינו מצטער כלל - מובטח לו שנה טובה ויהיה לעולם שמח

בספר 'פלא יועץ' ערך 'סוכה' כתב - ועוד נלווה בחג הקדוש הזה מצות 'שמחה של מצוה'. ואם בכל הרגלים מצוה לשמוח, על אחת כמה וכמה בחג הקדוש הזה, אשר הוא ימנן שמחתינו כאשר אנו אומרים בתפילה, ועליה כתיב (דברים ט"ז, י"ד ט"ו) ושמחת בחגך והיית אך שמח. אמנם לא צונו יוצרנו אלא על שמחת הלב, שיהיה שבע רצון ומלא שמחה של מצוה וכו'. וצונו לשמוח שמחה של מצוה, והוא סימן טוב לכל השנה, כפי שכתבו גורי האר"י זכרוננו לברכה - שמי שיהא שמח וטוב לב ולא יצטער כלל בחג הקדוש הזה, מובטח לו שתעלה לו שנה טובה, ויהיה לעולם שמח. ובספר מפי ספרים וסופרים (ימים נוראים, עמ' ר"ח) כתב - אם יאמר אדם, איך אפשר לשמוח כאשר משתרגות על צווארו טרדות ודאגות של בריאות ופרנסה המונעים ממנו את היישוב הדעת, ע"ז אמר הרה"ק האמרי חיים מוויזניץ זיע"א, שכתוב 'והיית אך שמח', והרמז בזה - שהתורה מצוה לאדם כשהוא בבחינת 'אך' (ואך הוא לשון מיעוט), דהיינו, שהוא במצב של מחסור וצמצום, שיהא גם אז בשמחה. והעצה לזה - שיתבונן בחסד ה' שהוא מחיה אותו בכל רגע ורגע אע"פ שמצד מעשיו אינו ראוי לכלום, ואם כן כל מה שיש לו מתנת חנם היא, וממילא יוכל לשמוח במה שיש לו שהרי מן הדין גם לזה אינו ראוי וכדאי (א.ה). ידוע מהרבה צדיקים שאמרו - דגאוה הוא שורש העצבות, ועונה הוא שורש השמחה, ו'אך' לשון מיעוט, היינו ענוה).

מדוע הקפיד הרה"ק רבי משה מראזווידעו זיע"א לא לומר תיבת 'מים' בסוכה

בספר עבודת הצדיקים (סוכות, עמ' קכ"ג) מובא - הרה"ק בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זיע"א סיפר בשנתו האחרונה כשירד גשמים בסוכה, דו"ז הרה"ק רבי משה מראזווידעו זיע"א היה דרכו בקודש להקפיד - שלא להזכיר בסוכה תיבת 'מים'. ואמר הטעם - כי ירא לנפול שלא יעורר ירידת גשמים, וכנודע מכמה צדיקים בענין זה. ושהיה צמא למים היה דרכו למשמשו יגיב מיר א טרינקי (=תן לי משקה), כדי לא להזכיר שם 'מים' וכני"ל, רק לברכת המזון היה דרכו לומר 'תנו לי מים אחרונים', כי על זה לא היה מקפיד, אבל בעתותי גשמים היה מקפיד גם על זה, ולא היה אומר רק 'תיביא ליי'.

גליון זה מאוצרותיו של המשפיע הרה"ג ר' דוד נתנאל שוורץ שליט"א יו"ר מכון "פלאי התורה" ומגיש בישי"ג "אהל התורה" - סאסוב ומח"ס "יד המשפט" | אין לפסוק הלכה למעשה מהגליון | © כל הזכויות שמורות

להזמנת דרשות | תוכניות | מצגות זיכרון מרוממים | שבתות משמחות בארץ ישראל: טלפון - 052-7156981 מייל: dn0527156981@gmail.com ובחו"ל: טלפון - 004-47804864029 מייל: SRULYLONDON@gmail.com

לתרומות עבור הגליונות | להערות והארות לשליחת חידות בכל מקצועות התורה ולקבלת העלון במייל, ניתן לפנות: דואר - רחוב ר"י הנשיא 10/19א, אשדוד טלפון - 052-7156981 פקס - 153-88556981 מייל - dn0527156981@gmail.com